

Внутрішнє переконання слідчого об'єктивне, оскільки воно формується у процесі і на підставі повного, всебічного й об'єктивного розгляду всіх обставин справи в їх сукупності і взаємозв'язку. У тих випадках, коли внутрішнє переконання слідчого не ґрунтується на доказах, його не можна покласти в основу обвинувального акту.

Перш ніж висловити наше бачення досліджуваного поняття, звернемо увагу ще на одну обставину. Усяке поняття набирає конкретного змісту лише тоді, коли воно входить до системи знань, поза якою його зміст не можна розкрити. Це повністю стосується категорії внутрішнього переконання слідчого, яке має розглядатися у системі не тільки психологічних, але головним чином процесуальних понять.

Таким чином, на наш погляд, внутрішнє переконання слідчого – це такий стан сформованого професійного знання у свідомості слідчого, коли він вважає зібрані у справі докази достатніми для прийняття рішення, впевнений у правильності свого висновку і готовий до відповідних практичних дій – прийняття рішення відповідно до здобутих знань.

Внутрішнє переконання слідчого як процесуальна категорія відрізняється тим, що слідчий, приймаючи рішення у провадженні, зобов'язаний визначити своє особисте ставлення до сукупності доказів з погляду їх імовірності та достовірності, на підставі чого він доходить висновку про наявність чи відсутність фактичних обставин, встановлюваних даним процесуальним актом.

Формування внутрішнього переконання слідчого – не просто результат впливу на його свідомість певної сукупності доказів, встановлених і перевірених в ході досудового розслідування. Завжди утворюється на підставі раціонального пізнання причинно-наслідкових та інших зв'язків між фактами об'єктивної дійсності, ціннісного до них підходу, здобутих при проведенні досудового розслідування, аналізу результатів пізнання і зроблених з них правових висновків.

Григорчук Наталія Петрівна,
аспірант кафедри кримінального процесу
Національної академії внутрішніх справ

РОЛЬ МЕДІАТОРА У ВИРШЕННІ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ КОНФЛІКТІВ

Правові засади та порядок проведення медіації в Україні як позасудової процедури врегулювання конфлікту (спору), принципи медіації, статус медіатора, вимоги до його підготовки та інші питання, пов'язані з цією процедурою, визначаються Законом України «Про медіацію» від 16 листопада 2021 року.

Медіація не позбавляє сторін конфлікту (спору) права на звернення до суду, водночас ця процедура має відчутні **переваги** перед судовим розглядом.

Суб'єктом проведення медіації виступає медіатор.

Медіатор – спеціально підготовлена нейтральна, незалежна, неупереджена фізична особа, яка проводить медіацію [1].

З метою застосування належних правових процедур до учасників кримінального провадження щодо неповнолітніх запровадили пілотний проєкт «Програма відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні кримінального правопорушення» від 21.01.2019 № 172/5/10, згідно якого *медіатор* *зазначається* як **посередник** – адвокат, включений до Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу, який пройшов навчання з реалізації Програми відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні кримінального правопорушення [3].

Відповідно до ст. 9 Закону України «Про медіацію» пред'являються наступні вимоги до медіатора:

- медіатором може бути фізична особа, яка пройшла базову підготовку медіатора в Україні або за кордоном;
- медіатором не може бути особа, яка має судимість, особа, цивільна дієздатність якої обмежена, або недієздатна особа;
- сторони медіації, органи державної влади та органи місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації незалежно від форм власності та підпорядкування, громадські об'єднання можуть встановлювати додаткові вимоги до медіаторів, яких вони залучають або послугами яких користуються, зокрема щодо наявності спеціальної підготовки, віку, освіти, практичного досвіду тощо;
- об'єднання медіаторів та суб'єкти, що забезпечують проведення медіації, можуть встановлювати додаткові вимоги до медіаторів, яких вони включають до своїх реєстрів, зокрема щодо наявності спеціальної підготовки, віку, освіти, практичного досвіду тощо [1].

Що ж має робити медіатор (посередник) при врегулюванні кримінально-правових конфліктів:

- створює сприятливі умови для переговорів;
- налагоджує спілкування та порозуміння між сторонами медіації;
- сприяє виявленню інтересів та потреб сторін медіації;
- організовує спільну роботу сторін медіації над пошуком спільного рішення;
- керує процедурою медіації та послідовно проводить сторони через стадії медіації;
- врегульовує емоційне напруження сторін медіації;
- допомагає перевірити вироблені сторонами домовленості на реалістичність їх виконання;
- інформує щодо порядку проведення медіації та фіксування її результатів.

Медіатор не приймає рішення щодо суті конфлікту і навіть не надає сторонам медіації поради щодо такого рішення.

Медіатор має право надавати сторонам медіації консультації та рекомендації виключно щодо порядку проведення медіації та фіксування її результатів.

Список використаних джерел

1. Про медіацію: Закон України від 16.11.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>.
2. Про схвалення Національної стратегії реформування системи юстиції щодо дітей на період до 2023 року: Розпорядження кабінету Міністрів України від 18.12.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1027-2018-%D1%80#Text>.
3. Наказ Міністерства юстиції України, Генеральної прокуратури України від 21.01.2019 № 172/5/10 Про реалізацію пілотного проекту «Програма відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні кримінального правопорушення». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0087-19#Text>.

Деміч Діана Сергіївна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
навчально-наукового інституту № 1
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:

Крижна Валентина Володимирівна,

старший науковий співробітник наукової
лабораторії з проблем протидії злочинності
ННІ № 1 Національної академії внутрішніх
справ, кандидат юридичних наук, старший
науковий співробітник

ПОНЯТТЯ ЗАХИСТУ СВІДКІВ І ПОТЕРПІЛИХ У НАЦІОНАЛЬНОМУ ТА МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ

Ефективність кримінального судочинства багато в чому залежить від повноти та всебічного розслідування обставин справи, встановлення фактів та відомостей, що дозволяють правильно оцінити докази та прийняти рішення у конкретному провадженні. Найбільш важливим та «достовірним» джерелом таких фактів та відомостей завжди вважали показання свідків, потерпілих та інших учасників кримінального провадження, хоча й за такими доказами немає наперед встановленої сили.

Правдиві показання свідків дозволяють перевірити отримані в ході досудового розслідування відомості, встановити належність доказів, виявити нові. Таким чином, забезпечення участі свідків та інших осіб у кримінальному судочинстві є одним із головних завдань органів досудового розслідування та суду.

На жаль, на практиці трапляються ситуації, коли потерпілі чи свідки відмовляються давати показання чи ухиляються від вчинення процесуальних дій, змінюють свої попередні свідчення (що є